

STÉ VÝROČÍ NAROZENÍ

Plukovník in memoriam Karel PAVLÍK

* 19. října 1900 Hradové Střimelice

† 26. ledna 1943 Mauthausen

Při loňském svátku republiky – 28. října 1999 – byl prezidentem republiky vyznamenán medailí Za hrdinství plukovník in memoriam Karel Pavlík. Byla to náhoda?

Před šedesáti lety, 14. března 1939, vstupují do Česko-Slovenska jednotky wehrmachtu. Němci tak vstoupili do republiky ještě předtím, než začaly rozhovory dr. Emila Háchy a Adolfa Hitlera. Nacisté se obávali možnosti obsazení zbytku ostravsko-karvinského revíru beckovským Polskem.

Po osmnácté hodině vstoupili Němci do centra Místku. Část jednotek obsazovala město a druhá část postupovala dál. Právě tato část byla zastavena u Czajankových kasáren. Českoslovenští vojáci se střetli pravděpodobně s 84. pěším plukem, který patřil do sestavy 8. pěší divize pod velením generála Koča.

V budově bývalé továrny byl ubytován III. prapor pěšího pluku 8 „Slezského“. Mužstvo praporu tvořili z větší části vojáci, kteří narukovali 1. března, a z menší části starší vojáci. V kasárnách právě probíhal kurz polského jazyka, jehož se účastnilo i několik důstojníků. Poprvé se sem přišel podívat i velitel 12. kulometné roty kapitán Pavlík.

Kolem kasáren nejprve projelo několik motorek. Strážníci předpokládali, že jde o průjezd čs. četníků, přesto to hlásili. Zanedlouho se přiblížily nákladní a osobní automobily. Jeden zastavil a vylezli z něj Němci. To již poznali i strážníci a začalo se střílet. Již při prvních výstřelech vyběhli účastníci kurzu vedení kapitánem Pavlíkem. Pavlík se nechal informovat o situaci a začal organizovat obranu. Rozdělili si rotní

zbraně. Českoslovenští vojáci měli v kasárnách jen málo zbraní - pušky a lehké kulomety. Kriticky málo však bylo nábojů. Němci stříleli protiletadlovým dělem a ozařovali obránce silnými světlomety.

Kapitán Pavlík energicky vydával povely a sám střílel z kulometu. V době, kdy byla situace nejtěžší, povzbuzoval vojáky slovy: „To nic, ty zmůžeme!“ Ve chvíli, kdy vypálili Němci z děla, poznal neudržitelnost obrany, vytáhl pistoli a prohlásil: „To nic, hoši nebojte se! Poslední rána je pro mne!“

Na scéně se objevilo německé obrněné auto, které ostřelovalo nádvoří. Střelba našich vojáků však byla stále řidší docházelo střelivo. Od kanceláře velitele praporu podplukovníka Štěpiny se ozvalo troubení „Zastavte palbu!“ Karel Štěpina nařídil poručíku Martínkovi, aby vyšel ven s bílým praporem a vyjednával. Jen co však vyšli před kasárna, byli zadrženi. Naši se vojáci vzdali. Byli vyvedeni ven k památníku padlých a do kasáren vtrhli Němci. Na naší straně byli pouze dva lehce zranění, na straně Němců byli padlí a těžce zranění. Pro Místek začalo období nacistického teroru.

Velitel obrany kapitán Karel Pavlík byl jedním ze stovek československých důstojníků. Do osudného 14. března se ničím významným neodlišil a nadřízení jej nehodnotili jako zvlášť nadaného. V kritických chvílích se vždy ukazuje pravá stránka osobnosti a Karel Pavlík v této zkoušce obstál. Do dějin se zapsal jako člověk statečný a neohrožený.

Budoucí důstojník se narodil 19. října 1900 v malé obci Hradové Střímelice v okrese Český Brod. V letech 1911 až 1915 studoval na měšťance a poté absolvoval učitelský ústav. Po krátkém učitelování působil jako státní úředník. V roce 1920 byl odveden. Tento odvod změnil od základů jeho dosavadní život. Na vojně se přihlásil na Vojenskou akademii v Hranicích na Moravě. Byl přijat a v roce 1923 vyřazen jako poručík. Patřil spíše k průměrně nadaným, absolvoval jako 88. ze 105 akademiků. Nejlépe mu šla zdravotní věda, občanská nauka, administrativa a střelba, nevynikal v taktice, výcviku a němčině.

Nastoupil k hraničářskému praporu 1 v Děčíně. Hraničářské jednotky patřily po celou dobu první republiky k nejlepším pěším jednotkám. Ve funkci velitele čety se osvědčil a v roce 1928 je přemístěn k pěšímu pluku 5 „Tomáše Garrigue Masaryka“ do Prahy.

Poručík Pavlík se oženil a sloužil opět jako velitel čety, v roce 1929 byl velitelem výcvikového střediska mladých remont. Byl povýšen na nadporučíka a v roce 1932 na kapitána. Je hodnocen jako důstojník živé, družné povahy, trochu lehkovážný a povrchní. Přátelí se však příliš s mužstvem a mimo službu se straní společnosti starších důstojníků. Dobrý jezdec koňmo, písař na stroji a výborný jezdec na kole.

V roce 1933 byl přemístěn z Prahy k pěšímu pluku 8 „Slezskému“ do vzdálené místecké posádky. Kapitán Pavlík nesl své přemístění těžce, pokusil se neúspěšně intervenovat ve svůj prospěch u ministerstva národní obrany a parlamentu. Přemístění z Prahy do Místku považoval za trest. Situace byla ještě složitější tím, že v Praze nechával rodinu. I v Místku zastával funkci velitele čety, jeho hodnocení se však změnilo. V roce 1934 jej velitel pluku plukovník Berka hodnotí takto: „Pro své neuspořádané rodinné poměry změnil se ve svůj neprospěch, vyhýbá se společnosti starších důstojníků. Je povrchní, lehkovážný a rád klame. Stupeň kvalifikace – nevyhovující.“

Rodina kpt. Pavlíka se rozpadla. V roce 1935 se Pavlík se situací smířil a začal na sobě pracovat. V roce 1936 je mu svěřeno velení nad rotou a velitel do osobních záznamů zapsal, že se oproti dřívějším nepěkným sklonům znatelně zlepšil. Pro funkci velitele roty je velmi vhodný.

Za mobilizace v roce 1938 velel rotě a jeho hodnocení je výborné: „K představeným velmi ukázněný, k sobě rovným snášenlivý a kamarádský, k podřízeným přísný, spravedlivý a dovede si zjednat autoritu. Za mobilizace se osvědčil.“

Po zmíněném osudném březnu se stal pobočníkem velitele pracovního praporu 402. Při likvidaci armády v době protektorátu se přihlásil do obchodnicko-živnostnického kurzu. S okupací se však nikdy nesmířil. Nejprve se zapojil do ostravské odbojové organizace „Za vlast“. Tato organizace napomáhala při přesunu čs. vojáků k zahraničním formacím. Poté se Karel Pavlík přestěhoval do Prahy a zapojil se do ilegální odbojové organizace Obrana národa. Byl jedním ze spolupracovníků legendárního štábního kapitána Morávka a prof. L. Vaňka, vedoucího sokolské organizace Jindra a člena Sokolské revoluční rady, kterého Němci po zatčení přiměli ke spolupráci.

Po atentátu na Heydricha (Pavlíkova účast na něm je sporná) musel často měnit svá útočiště. Když byl profesor Vaněk zatčen, podařilo se K. Pavlíka nalákat do pasti. Při schůzce s Vaňkem se na něj vrhli členové gestapa v civilu. Podařilo se mu sice ještě vyklouznout, ale byl dostižen policejními psy a zadržen. Po řadě výslechů a mučení byl Pavlík převezen do koncentračního tábora Mauthausen a 26. ledna 1943, ve věku třiačtyřiceti let, popraven ranou do týla. Po válce byl in memoriam povýšen na majora. Symbolicky je pohřben v Kostelci nad Černými lesy.

Karel Pavlík byl jedním z mnoha předválečných důstojníků, kteří věděli, kde je jejich místo. Je jedním ze stovek zapomenutých a nedoceněných odbojářů, padl na domácí ilegální frontě v boji proti okupantům a splnil tak slova přísahy československého vojáka.

Bc. Marek Skýpala